

Prezemanje in informatizacija ter ponovna prodaja telefonskih seznamov

Problem je znan v svetu in tudi pri nas. Zakon o varovanju osebnih podatkov imamo - enega najstrožjih v Evropi. Ali imamo kaj pravne prakse vemo - ne veliko. Mogoče je značilen in dober primer zadnja odločitev nemških sodnikov.

Prodajo telefonskega imenika "D-info 2.0" so v Nemčiji prepovedali. Nemško podjetje Topware je moralo svojo zgoščenko (D-info 2.0) s podatki o okrog 34 milijonov telefonskih uporabnikov prenehati prodajati. Firma se je sicer pritožila, vendar je bila prodaja ustavljena. Pripravili so približno milijon zgoščenk, prodajali bi jih po 50 DEM.

Razlogi za prepoved so bili različni. Prvi ima podlago v zakonu o konkurenci. Ugotovili so, da prenašanje podatkov iz nekaterih seznamov na zgoščenko sicer ni preprosto kopiranje - pri tem je sodelovalo več 100 Kitajcev, ki jih je najela ta firma. Vendar so sodniki povedali, da je prevzem podatkov iz imenikov, ki jih je sicer organiziral pred tem "Te Medien", preprosto nedovoljen prevzem neke tuje storitve in da dodana storitev nove firme ni primerljiva z osnovnim delom. Taka uporaba storitve nekoga drugega je prepovedana.

Poleg tega so sodniki videli prekršek tudi glede na določila zakona o varstvu podatkov. Po zveznem zakonu naj bi bilo namreč skladiščenje in posredovanje neke podatkovne zbirke - tako tudi zgoščenke D-info 2.0, možno samo, če bi bilo to zakonsko urejeno. Take zakonske določitve pa ni bilo.

Naša ustava vsebuje podobno določilo - izven določil zakona ni možno narediti nobenega individualnega spiska, če ni določen z zakonom ali sestavljen s privolitvijo posameznika. Veliko prakse nimamo na tem področju. Posežimo torej po drugih primerih, posebej po tistih, s katerimi bomo v prihodnosti delili veliko ureditev, med drugim tudi zaščito osebnih podatkov.

Drugi razlog za odločitev sodišča: Res je, da so bili lastniki z vnašanjem svojih podatkov v uradno telefonsko knjigo soglasni, vendar se s tem niso zavezali, da bo ta zadeva prešla še v druge, tretje in drugačne elektronske sezname.

Sodišče je v zvezi s tem razsodilo, da lahko vsakdo,

ki je oddal podatek v imenik, ta podatek umakne tako Telekomu kot njihovim sestrskim organizacijam. Ta pravica bi bila prazna, če bi vsi enostavno kar prepisali telefonski imenik in ga naprej prodajali.

Sodniki pa niso odločali o vprašanju, ali so telefonske številke izvorno ali lastniško zaščitene, ker se posredovanje podatkov utemeljuje z drugimi zakoni. Druga sodišča imajo možnost uporabiti osnovni zakon, pri čemer naj bi bili uradni podatki, kamor spadajo tudi telefonski imeniki, temeljno osvobojeni lastniške zaščite podatka (urheberrechtsfrei).

Ta povzetek pa je lahko uvod v našo razpravo. Početja pri nas so podobna, sodb o tem, če so, pa ne poznamo. Niso potrebni vedno Kitajci ali ceneni prepisovalci, saj lahko zadevo opravimo z računalniškim prevajanjem baze v bazo. Torej je vprašanje seznama osrednje in ne sama tehnologija dodajanja vrednosti. Prodaja seznamov pa kar cvete. Ta uradna in prek podjetij vodena prodaja se vsaj vidi, čeprav se ne sankcionira, druga trgovina z osebnimi podatki pa je v glavnem z diskete na disketo, če ne kar z mreže na kaj drugega med ljudmi prijatelji in "sivimi" kupci.

Zanimiv bo razplet po pritožbi. Nekaj nemške sodne odločitve bo vplivalo tudi na naše razmere in rešitve preko Evropske delovne skupine za pripravo dokumenta za zaščito intelektualne lastnine v pogojih informacijske družbe. Ta naj bi letos nekaj naredila in pripravila osnutek pravil za novo dobo. Mogoče bo novi zakon o varstvu osebnih podatkov, ki je v proceduri za drugo branje v Državnem zboru, uporabil kaj od te usmeritve.

Vendar Topware ne bo popustil, v juliju 1996 ponujajo in gredo v novo bitko - k vsemu so dodali še mikrogeografsko lokacijo ali spisek ulic z nadrejenimi teritorialnimi enotami in dejavnostmi, ki so rangirane po pomenu. Seveda z možnostmi nadaljevanja in nadgradnje, prevzemanje podatkov, izpisovanje seznamov in rangiranje po pomenu. To pa omogoča ponudnikom raznih zadev in storitev množici ponudnikov. Tako kot pri prvi verziji, ki je v bunkerju, bodo drugo na veliko prodajali, preden bo sodišče reagiralo in prepovedalo tudi drugo verzijo.

Naše izkušnje so vsebinsko že tu, so začetne in neurejene, vendar taka ponudba obstaja in se pripravlja na novo. Mi imamo vse te podatke lahko razsute in samo deloma povezane. Naši ponudniki storitev takih težav nimajo, ker država še ne ve, kaj bi s svojimi in javnimi podatki, sodne prakse na tem področju ni, vendar je jasno - tudi mi doma ne bomo ustavili tega procesa.

FAZ 30.3.1996. št. 77/96 str.17. VDIN: 31/1996 str. 9.

Priredba in komentar Tomaž Banovec